

Täysistunto

Perjantai 21.10.2016 klo 13.00—14.37

Täysistunto alkoi klo 13.00. Täysistunto keskeytettiin klo 13.31. Täysistuntoa jatkettiin klo 14.36. Täysistunto päättyi klo 14.37.

Puhetta johti puhemies Maria Lohela (13.00—13.31 ja 14.36—14.37).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 20.10.2016 antanut hallituksen esitykset HE 201-220/2016 vp.

2.2. Vastaukset kirjallisiin kysymyksiin

Eduskunnalle ovat saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin KK 441, 459, 465, 467, 471, 473-476, 478, 483, 484, 487, 488, 501, 502/2016 vp.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle Pariisin sopimuksen hyväksymisestä ja sopimuksen lain-säädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 200/2016 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 11/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 11/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

13.00 **Satu Hassi vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunta tukee yksimielisesti Pariisin sopimuksen ratifiointia ja on erittäin tyytyväinen sen nopeaan voimaantuloon. Kiitän ministeri Tiilikasta hänen työstään Pariisin sopimuksen neuvottelemisessa sekä häntä ja hallitusta nopeasta ratifioinnista.

Pöytäkirja PTK 105/2016 vp

Ympäristövaliokunta pitää Pariisin sopimusta historiallisena: ensimmäistä kertaa käytännössä kaikki maailman maat sitoutuvat toimenpiteisiin ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Kaksi maailman suurinta päästäjää, Kiina ja Yhdysvallat, sitoutuivat sopimukseen tämän vuoden syyskuussa. Sopimus antaa ihmiskunnalle mahdollisuuden estää ilmastonmuutoksen pahenemisen katastrofaaliseksi. Ilmastonmuutoshan on uhka ruuantuotannolle, elinoloille erityisesti kehitysmaissa sekä yhteiskuntien vakaudelle. Jos satoja miljoonia ympäristöpakolaisia lähtisi liikkeelle, se järkyttäisi oloja myös niissä maissa, jotka ovat vähemmän alttiita ilmastonmuutoksen suorille vaikutuksille. Sopimus on tulossa voimaan ennätysajassa, alle vuodessa sen solmimisesta. (Hälinää — Puhemies koputtaa) Allekirjoittaneita maita on 191 ja ratifioineita ennen Suomen ratifiointipäätöstä 81. Ne edustavat 60 prosenttia maailman päästöistä.

Ennen Pariisin sopimustakin merkittäviäkin ilmastotoimia ovat tehneet paitsi ne maat, joita Kioton sopimus on tähän velvoittanut, myös monet muut maat. Pariisin sopimus tuo ilmastonsuojelun etenemiselle vakautta ja varmuutta. Sopimus on voimakas signaali yrityksille ja institutionaalisille sijoittajille siitä, että on viisasta irrottautua fossiilisten polttoaineiden hyödyntämiseen perustuvasta ja päästöjä aiheuttavasta liiketoiminnasta. Sopimus luo myös mahdollisuuden linkittää eri maiden ja maaryhmien päästökauppajärjestelmiä ja toteuttaa muita yhteistyömuotoja, jotka edistävät tasavertaisia kansainvälisiä kilpailuedellytyksiä sekä kustannustehokasta päästöjen vähentämistä koko maailmassa.

Maapallo on jo lämmennyt 0,85 astetta vuodesta 1880. Eniten lämpenevät pohjoisten leveysasteiden maa-alueet talvisin, mukaan lukien Suomi. Tämä aiheuttaa kasvavan huolen jäätiköiden sulamisesta ja ikeroudan muuttumisesta ilmastoja lämmittävien päästöjen lähteeksi. Koko maailmassa hiilidioksidipäästöt tulisi saada nolnaan vuosisadan puoliväliin mennessä. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että EU:n ja muiden teollisuusmaiden päästöjä tulisi vähentää tähän mennessä päätettyä rivakammin: Sitran selvityksen mukaan noin 60 prosenttia vuoteen 2030 mennessä ja itse asiassa vuosisadan puoliväliin mennessä teollisuusmaiden tulisi päästä jo negatiivisten päästöjen puolelle.

Ympäristövaliokunta korostaa, että ilmastonsuojelu on Suomelle suuri mahdollisuus, maammehan on yksi ympäristöteknologian kärkimaita. Ympäristöteknologia eli cleantech on maailmassa nopeimmin kasvavia toimialoja, ja Pariisin sopimus vauhdittaa markkinoiden kasvua. Jotta Suomi voi kasvavista markkinoista hyötyä, tarvitaan myös riittävää rahoitusta tutkimukselle ja tuotekehitykselle. Sitran mukaan päästöjen vähentäminen tähänastisia päätöksiä nopeammin voi tulla halvemmaksi kuin se, että päästöjen vähennysvauhtia kiihdytetään vasta vuoden 2030 jälkeen. Valiokunta toteaa, että Suomella on hyvät edellytykset nykyistä kunnianhimoisempien päästövähennysten toteuttamiseen. Kansallisten tavoitteidemme kannalta hyvä työkalu on viime vuonna voimaan tullut ilmastolaki ja sen mukainen pitkän aikavälin suunnittelujärjestelmä.

Valiokunta korostaa, että koko EU:n lainsäädäntö tulisi saada tukemaan siirtymistä vähähiiliseen tulevaisuuteen. Tällä hetkellä päästökauppa ei tehokkaasti ohjaa, kun päästöoikeuden hinta on alhainen. Kansainvälisen energiajärjestö IEA:n mukaan kolmannes lähivuosisikymmenien päästövähennyksistä tulee saada aikaan energiatehokkuusinvestointien avulla. IEA:n mukaan esimerkiksi Kiinan energiatehokkuustoimilla on jo vältetty päästöjä yhtä paljon kuin koko Japani vuodessa aiheuttaa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean ilmastorahoituksesta sen, että Pariisin kokouksessa teollisuusmaat vahvistivat aiemmin Kööpenhaminassa annetun lupauksen 100 miljardin dollarin vuotuisesta ilmastorahoituksesta tämän vuosikymmenen loppuun mennessä. Ym-

Pöytäkirja PTK 105/2016 vp

päristövaliokunta korostaa, että Suomen ja EU:n tulee tässä hoitaa oma oikeudenmukainen osuutensa.

13.06 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän valiokunnan puheenjohtajaa tästä esittelystä ja haluan myös kiittää koko valiokuntaa tästä erittäin ripeästä käsittelystä, ja kun luin tuon valiokunnan mietinnön, niin se oli hyvä, se oli erinomainen, ja pidän aivan erityisen tärkeänä sitä, että tämä nyt hyväksyttiin erittäin laajalla yksimielisyydellä tässä eduskunnassa. Tässä valiokunnan lausumassahan viitataan muun muassa Kansainvälisen ilmastopaneelin tekemiin laskelmiin, viitataan siihen, että on järkevämpää puuttua etukäteen. Nimittäin mitä pitempään lykkäämme, sitä suuremmaksi ongelmat tulevat.

Ja haluan tässä nyt antaa erityisen tunnustuksen perussuomalaisille. Perussuomalaisten linja suhteessa tähän ilmastomuutokseen on tämän valiokunnan mietinnön myötä historiallisesti muuttunut. Viime vaalikaudella kävimme vielä keskusteluja siitä, onko tätä ilmiötä olemassa, pitääkö siihen puuttua. Nyt perussuomalaiset ovat yksimielisesti tämän hyväksyneet yhdessä muun eduskunnan kanssa. Tämä on kiitoksen paikka. Ja voi sanoa, että tämä on tietyllä tavalla historiallinen päivä tässä eduskunnassa.

13.07 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin, ilmastomuutosasiassa Suomen pyrkimyksissä ehkä erityinen kiitos pitää antaa kyllä ympäristöministeri Tiilikaiselle, joka siellä johtavana EU-neuvottelijana vei tätä hanketta laajasti eteenpäin.

Mutta on totta, että ilmastomuutoksen hillintä maksaa todella paljon vähemmän kuin ne seuraukset, mitä siitä tulee, jotka voivat olla todella valtavia. Ja siinä mielessä se, jos Suomi voi vaikuttaa siihen, että kiirehditään näitä toimia EU-tasolla, globaalilla tasolla, on totta kai tärkeä asia. Tämä on kansallinen kysymys. Siinä tietenkin hallituspuolueet ovat mukana.

13.08 Simon Elo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn kiitoksiin, mitä täällä on esitetty. Kiitän edustaja Lindtmania niistä lämpimistä sanoista, jotka osoittivat perussuomalaisia kohti.

Oleellista Pariisin ilmastopöytäkirjassa on se, että se on mahdollisimman kattava, ja siihen itse kukin meistä voi olla tyytyväinen. Se, mitä perussuomalaiset ovat koko ajan sanoneet riippumatta kunkin henkilökohtaisista näkemyksistä liittyen ilmastomuutokseen ilmiönä, on se, että jos tälle asialle tehdään jotain, niin sopimuksen pitää olla hyvin kattava. Ja niin kuin täällä tuli valiokunnan puheenjohtajan puheenvuorossa ilmi, niin siihen on päästy. Ja siihen minä olen tyytyväinen ja uskon, että siihen tosiaan perussuomalaisetkin ovat tyytyväisiä, että sopimus on mahdollisimman kattava.

13.08 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puhumme todella tärkeästä asiasta, ja minusta on erittäin merkittävää, että olemme ottaneet tässä edistysaskelia. Me kaikki tiedämme, että ilmastomuutoksen torjunta, kuten täällä todettiin, maksaa itsensä moninkertaisesti takaisin ja kustannukset ovat suuret, mikäli asiaan emme tartu. Ja tuntuu muuten, että näinä päivinä liiankin usein tämä näkökulma on jäänyt huomiotta, ja siksi on tärkeää, että myös näistä asioista voimme keskustella. Tietenkin Suomen mitataavassa, kun miettii, niin kyllähän täytyy nähdä aina, että myös ympäristö ja työ kättä

Pöytäkirja PTK 105/2016 vp

lyö, eli kun torjumme ilmastonmuutosta, saamme myös merkittäviä mahdollisuuksia työllisyyden edistämiseen ja sitä kautta myös kestäväan kasvuun.

Mutta, puhemies, kun täällä nyt on niin kovasti kiiteltu, niin ehkä minä nyt sitten edustaja Lindtmanin tavoin myös haluan pistää merkille sen, että tässä on laaja yhteisymmärrys, kaikki ovat mukana, ympäristövaliokunta on tehnyt hyvää työtä. Ja perussuomalaiset todellakin ovat kääntäneet linjansa tässä ympäri, ja hyvä niin, koska se menee oikeaan suuntaan. Eli nyt myönnetään, että ilmastonmuutos on olemassa ja sen torjumiseksi (Puhemies koputtaa) tulee tehdä toimia. Hyvä, että näin on nyt käynyt.

13.09 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin, historiallinen sopimus ja suurta yksimielisyyttä.

Edustaja Hassi esitteli ympäristövaliokunnan mietintöä, jossa olimme hyvin yksimielisiä. Haluan tässä yhteydessä nostaa esille myös talousvaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan ja liikenne- ja viestintävaliokunnan lausunnot, jotka olivat hyvin positiivissävytteisiä. Ehkä sieltä päällimmäisenä nousee ajatus siitä, että tämä on myös suuri mahdollisuus suomalaiselle elinkeinoelämälle, työllistämislle. Se asettaa myös haasteita tutkimukselle ja tuotekehitykselle, että saadaan niitä innovaatioita, joita päästöjen vähentäminen edellyttää. — No, tässä tärkeimmät. Kiitos.

13.10 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On helppo yhtyä näihin kiitoksiin, mitä tässä salissa on esitetty siitä, että tämä sopimus vihdoinkin Suomen osalta ratifioidaan, ja hienoa, että tämä on niin nopeasti saatu tämän parin päivän aikana käsiteltyä valiokunnissa.

Toivon, että tämä sama yksimielisyys ja tämä sama asenne säilyvät myös jatkossa, kun tässä salissa teemme erinäisiä päätöksiä, joilla me sitten toimeenpanemme sitä, että saavutamme nämä päästötavoitteet, ja toisaalta teemme erilaisia ratkaisuja liittyen veropolitiikkaan tai tukipolitiikkaan, että miten kannustamme yrityksiä kehittämään yhä ympäristöystävällisempiä ja energiatehokkaampia ratkaisuja, että luomme siihen porkkanoita. Toivon todella, että tämän päivän yksimielisyys myös näissä kohdin näkyy tässä salissa tulevaisuudessa.

13.11 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pariisin sopimus on todella historiallinen ja merkittävä. Tulevaisuudessa tulemme näkemään, miten siihen sitoutuneet maat sitten käytännön toimenpiteitä myöskin tekevät. Se on se tärkeä asia, että miten sitten käytännössä toimenpiteet todellakin toteutuvat.

Siitä, että ympäristövaliokunta käsitteli tätä asiaa, täytyy todeta, että siellä oli erittäin suuri yksimielisyys tästä asiasta ja asia saatiin nopeasti ja ripeästi eteenpäin. Se on hyvä asia.

Tämä Pariisin sopimus tulee nähdä myöskin isona mahdollisuutena Suomelle, nimenomaan suomalaisille yrityksille, suomalaiselle työlle ja etenkin suomalaiselle viennille. Tässä voi olla myöskin isot mahdollisuudet, ja tulevaisuudessa paljon suomalaista työtä ja cleantechiä saadaan vietyä myöskin ulkomaille.

13.12 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sopimus on historiallinen, ja on hienoa olla hyväksymässä sitä Suomen puolesta eduskunnassa. Pariisin sopimus on kuitenkin vain lähtölaukaus, tekemistä vaille valmiit talkoot. Tarvitaan joh-

Pöytäkirja PTK 105/2016 vp

donmukaisia tekoja päästöjen vähentämiseksi. Päästökauppa on korjattava, liikennettä täydytään uudistaa, asumisen energiatehokkuutta parantaa, ruuantuotantoa muuttaa, panostaa uusiutuvaan energiajärjestelmään. Oikeastaan koko elämäntavan ja tuotantomuodon täytyy soveltua ilmastonmuutoksen asettamiin realiteetteihin ja sen torjunnan vaatimiin tekoihin. Tulevalle energia- ja ilmastostrategialle on paljon odotuksia, ja toivon todella, että ne luonnastetaan.

On hienoa, että Suomessa ja täällä eduskunnassa vallitsee suuri yksimielisyys ilmastotekojen tarpeesta, ja onneksi täällä on vain hyvin vähän epätieteellistä ilmastodenialismia. Kiitos siis eduskunnalle yksimielisestä ja rakentavasta suhtautumistavasta tähän asiaan.

13.13 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on todellakin loistava saavutus, mutta olen kyllä huolissani siitä, että helposti syntyy sellainen käsitys, että nyt maailman ympäristö- ja luonnonsuojeluongelmat olisi ratkaistu. Näinhän ei ole asianlaita. Meitä on tällä hetkellä noin 7 miljardia, meitä on kohta 10 miljardia. Paine luonnonvaroihin on aivan suunnaton. Jo elokuussa olimme käyttäneet luonnonvarat loppuun siltä osin, mikä tälle sukupolvelle on sallittua. Eli meillä on erittäin suuria haasteita edessä. Ja vaikka tämä on hieno saavutus, niin kuitenkin haluan nyt todeta, että ei tämä nyt ratkaise vielä maailman ympäristö- ja luonnonsuojelun ongelmia. Suomelle tämä tarjoaa hyviä mahdollisuuksia innovaatioiden tekemiseen ja sen pohjalle teollisuuden rakentamista. Mutta erittäin tärkeätä on, että huomataan, että ei tämä nyt ratkaise vielä maailman ympäristö- ja luonnonsuojeluongelmia.

13.14 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! On helppoa yhtyä niihin puhujiin, jotka tässä kiittävät sitä, että nyt on varsin laaja yksimielisyys siitä, että tämä on oikea suunta ja tärkeä suunta, että meidän tulee kulkea tässä eturintamassa. Mutta ihan niin kuin edustaja Salolainen sanoi, työ on vasta tässä alkamassa, ja silloin meidän huomion ei pitäisi olla vuodessa 2030 vaan siinä pidemmän aikavälin tavoitteessa, joka mitä todennäköisimmin ei tule olemaan se, että päästöjä tiputetaan 80 prosenttia vaan pikemminkin yli 100 prosenttia. Eli Suomen tulee olla hiilinegatiivinen maa vuonna 2050. Ja siinä perspektiivissä ei pidä nyt juuttua siihen, ovatko meidän tavoitteet miinus 39 vai miinus 37, vaan meidän pitää ymmärtää, että ne ensimmäiset prosentit on aika helppo saavuttaa, ne loppuvaiheessa tulevat ovat huomattavasti vaikeampia. Eli meidän pitää olla nyt proaktiiveja ja kulkea eturintamassa, koska, ihan niin kuin edustaja Torniainen sanoi, ne maat, jotka etenevät nopeasti, korjaavat myöskin taloudellisessa mielessä hedelmät sitten loppuvaiheessa.

13.16 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On äärimmäisen hyvä asia, että tämä ilmastoskeptisyys, mitä pitkin vuosia on ollut, on lähestulkoon poissa, ja on erittäin hyvä, että se on poissa tästä eduskunnasta. Sen vuoksi saimme täällä eduskunnassa aikaiseksi osaltamme Pariisin ilmastopimuksen ratifioinnin näin nopeasti.

Meidän on tähdättävä siihen, että maapallon ilmasto ei lämpene enempää, yli 1,5 celsiusasteen. Ja ymmärrätte hyvin, että tämä tavoite vaatii nyt uusien tavoitteitten asettamista meiltä: Se miinus 40 prosenttia, joka EU:lla on 2030 mennessä, on liian matala. Se on myös liian matala tällä hetkellä siihen, että se stimuloisi uutta innovaatiota ja sillä tavalla nimenomaan pitäisi Euroopan unionin uuden teknologian ympäristöinnovaatioitten kärki-alueena.

Pöytäkirja PTK 105/2016 vp

Tähän sopimukseen kuuluu tarkistukset, viisi vuosittain. Näissä tarkistuksissa pitää nyt lähteä todella siitä, että nämä tavoitteet katsotaan sillä tavalla, että niihin todella (Puhemies koputtaa) päästään ja politiikkaa tehdään... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

13.17 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin viiden vuoden päästä meillä on kaikki päästöt jo kulutettu, jos meillä tavoitteena on 1,5 astetta tällä vauhdilla, ja 15 vuoden päästä ollaan 2 asteen tahdissa. Kaikki päästöt on kulutettu, mitä voidaan kuluttaa tällä tahdilla. Eli tässä nousee esimerkiksi hiilidioksidin talteenotto aika merkittävään asemaan, jos emme muuta suuntaa vahvasti.

Haluamme olla Suomessa vähähiilisyiden ja puhtaiden ratkaisujen mallimaa, ja tähän tavoitteeseen päästäksemme meidän täytyy todella tarkastella ilmaston, energian, liikenteen, teollisuuden prosessien, luonnonvarojen käytön, cleantechin ja ict:n keskeisiä elementtejä yhdessä systemaattisesti. Ja esimerkiksi liikenteen osalta täytyy sanoa, että meille ei riitä ainoastaan biopolttoaineen sekoitevelvoite ja sähköautot, vaan nämä molemmat. Eli tämä on todella iso kokonaisuus, joten toimiin on tartuttava.

13.18 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maailmassa on tosi paljon huonoja kehityssuuntia, ja maailmanpolitiikka on jännittynyt, huolta ja murhetta riittää, ja siinä mielessä ihan maailman tunnelmankin kannalta Pariisin sopimus on niitä harvoja positiivisia asioita, joita maapallon kansat ovat kokemassa, ja sillä on myöskin siinä mielessä merkittävä merkitys: se luo jonkinlaista optimismia tulevaisuuteen. Täällä on moneen kertaan sanottu, että ajoissa tehty ilmastomuutoksen torjunta tulee todellakin halvemmaksi kuin sen viivyttäminen, ja tämä on otettava tosissaan. Esimerkiksi Suomessa se tarkoittaa sitä, että nyt kun ratifiointi tehdään, niin sen jälkeen on ryhdyttävä tuumasta toimeen ja kaikkia ratkaisuja tästä eteenpäin mietittävä siinä valossa, että näitä tavoitteita esitetään. Ja mitä eduskuntaan tulee, niin ensimmäiset vaiheet ovat jo tänä syksynä, kun täällä käsitellään ensi vuoden tulo- ja menoarviota, että siinäkin jo mietittäisiin niitä ratkaisuja, (Puhemies koputtaa) jotka edistäisivät tätä sitoutumista ja ratifiointia.

13.19 Jari Leppä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hienoa, että me olemme kansallisesti näin yksituumaisia tämän Pariisin merkittävän sopimuksen hyväksymisessä. Samaa yksituumaisuutta meidän pitää tietysti edellyttää kaikilta maailman mailta. Tämä on globaali ongelma, ja siksi se kattavuus, joka tällä sopimuksella saadaan aikaan, ratkaisee sen, miten tässä onnistumme. Yhdessä tämä tehdään.

Puhemies! Yhtä lailla kuin ilmastomuutos on luonnontieteellinen tosiasia, yhtä lailla myös ratkaisukeinojen, joita ilmastomuutoksen hillitsemiseksi teemme, täytyy olla luonnontieteellisesti perusteltuja. Siksi on oleellista, että Suomi pitää tiukasti kiinni tästä ajatuksesta, luonnontieteen merkityksestä, vaikutuksesta ja sen hyväksynnästä niiden ratkaisukeinojen löytämiseksi, jotta me pystymme tämän hillinnän tekemään. Tähän Suomella on todella valtavat mahdollisuudet: meillä on osaamista, meillä on raaka-aineita, meillä on know-how'ta tämän asian osalta. Me voimme olla tässä maailman johtavia maita, ja se meidän pitää tehdä.

13.20 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Itse ajattelen samalla tavalla kuin juuri äsken puhunut maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja,

Pöytäkirja PTK 105/2016 vp

mutta vaikka sopimus on kuinka hyvä, niin meidän täytyy myös ajatella huomista päivää ja totta kai nämä ilmastotavoitteet pitää panna myös toimeen. Täytyy ainakin valiokunnan näkökulmasta todeta, että me haluamme pitää, ilmeisesti koko eduskunta, Suomen metsäpolitiikan omissa käsissämme. Me haluamme pitää biotalouden tavoitteet, jotka hallitus on asettanut ja eduskunta asettaa, omissa käsissämme. Joten kun ne pannaan toimeen, niin siellä on näitä kirjainyhdistelmiä, LULUCF eli maankäyttö, maankäytön muutos ja metsät, ja meidän pitää huoli, että myös suhteellisuudentaju teorian ja käytännön kohdalla säilyy sellaisena, että me voimme jatkaa metsätaloudessa sitä linjaa, mitä Suomi on pitkään tehnyt, emmekä kovalla byrokratialla ja teoreettisilla laskelmilla aseta käytännön toimia kyseenalaisiksi, jotta ne teot, jotka kuitenkin merkitykseltään ovat hyvin vähäisiä, eivät jää (Puhemies koputtaa) byrokratian jyrän alle.

13.22 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan omalta osaltani kiittää ympäristövaliokuntaa hyvästä mietinnöstä. Eduskunnan yksimielisyys tässä asiassa antaa hyvän pohjan niille konkreettisille toimille, joihin meidän on välittömästi ryhdyttävä nyt, kun Pariisin ilmastopimuksen myös omalta osaltamme hyväksymme. Se tarkoittaa konkreettisia käytännön toimia nopeallakin aikavälillä, ja ensimmäinen askel tähän suuntaan on se, että eduskunnalle tuodaan käsittelyyn uusi energia- ja ilmastostrategia. Siinä on kyettävä jo tekemään selkeitä valintoja siirtymisestä parempaan energiantuotantoon, uusiutuviin energioihin, älykkääseen energiantuotantoon, älykkäisiin energiateknologioihin, eli meidän on nyt ymmärrettävä se, että kun hyväksymme tämän sopimuksen, se tarkoittaa käytännön tekoja huomenna. Tämän pitää näkyä kaikilla politiikan sektoreilla, ja nämä toimet on aloitettava välittömästi, (Puhemies koputtaa) ja meillä on siihen aivan pian mahdollisuus.

13.23 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On aivan erinomaista, että tämä sopimus saadaan nyt hyväksytyksi Suomen eduskunnassa, ja yhtä arvokasta sopimukselle on se, että sopimus on kattava ja ennen kaikkea sopimuksessa ovat mukana kaikki suuret teollisuusmaat ja myös nämä maat, joiden talous kasvaa kohinalla ja joiden energiantuotanto perustuu lähinnä fossiilisiin polttoaineisiin eli lähinnä kivihiiileen.

Mutta tämä sopimus on vähän niin kuin hyvä rakennuspiirustus: kaikki on hyvin, mutta sen toteuttaminen vaatii nyt järkeä ja varsinkin suomalaisilta. Aivan kuten maa- ja metsävaliokunnan puheenjohtaja Jari Leppä sanoi omassa puheenvuorossaan, näistä luonnontieteellisistä tosiasioista meidän pitää pitää kiinni Euroopan unionin päätöksenteossa, että pystymme hyödyntämään omaa biomassamme, olkoon se sitten metsästä tai pellolta tai mistä tahansa, tai suolta, että pystymme omaa biomassamme hyödyntämään maksimaalisesti. Jos me haluamme aidosti tässä maassa, että esimerkiksi liikennepolttoaineet tuotetaan omista raaka-aineista, se on täysin mahdollista. Kysymys on meidän halustamme ja omasta tahdostamme. Meillä on teknologia, meillä on tietoa, kaikki on mahdollista. Se loisi uutta työtä ja ennen kaikkea loisi tälle maalle parhaat uuden kasvun mahdollisuudet.

13.24 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilmastopimus on Suomen kaltaiselle pohjoiselle ja arktiselle maalle erittäin tärkeä, koska arktisella alueella tuo ilmastonmuutos on tuplasti nopeampi kuin osassa maapalloa. Jos se muuten olisi 2 astetta, niin arktisella alueella se olisi jopa 4 astetta se lämpeneminen. On erittäin

Pöytäkirja PTK 105/2016 vp

tärkeää, että hallitusohjelmaan kirjoitetut tavoitteet olivat kunnianhimoisia liittyen energia- ja ilmastokysymyksiin, ja monet niistä kärkihankkeista kyllä tukevat mitä suurimmassa määrin tämän Pariisin ilmastopimuksenkin ratifiointia meillä kansallisesti, kun puhutaan biotaloudesta ja puurakentamisesta ja liikenteeseen liittyvistä kysymyksistä.

On aivan totta, kuten täällä on jo salissa moneen kertaan sanottu, että tuleme käsittelemään tätä asiaa loppuvuoden aikana, kun energia- ja ilmastostrategia tulee käsittelyyn. Siellä toivottavasti nähdään sitten ne hallitusohjelmakirjaukset kivihiilen käytön luopumisesta ja fossiilisten polttoaineiden käytön puolittamisesta.

13.25 Joonas Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella hienoa, että Suomen eduskunta näin yksimielisesti haluaa lähteä torjumaan ilmastonmuutosta ja on mukana Pariisin sopimuksessa ja näin nopealla aikataululla yksimielisesti tämä tänne saatiin.

Sitten täytyy toivoa, että tämä sama yksimielisyys näkyisi myös siinä työssä, mikä on se tärkeämpi kysymys, eli kun lähdetään konkreettisesti viemään näitä toimenpiteitä eteenpäin ja tekemään lainsäädäntöä ja viemään tätä toteutukseen. Silloin toivoisi, että sitten edustajat muistavat ne puheenvuorot, mitä täällä on nyt puhuttu, että ollaan kyllä talloissa mukana, ja toivoisi, että se varsinkin hallituksen sisällä myös sitten näkyy.

Keskeistähän tässä ovat ne toimenpiteet, mitä Suomi tekee, jotta me itse omaa energiantuotantoamme ja kulutustamme pystymme muuttamaan kestävämpään suuntaan, mutta myös se työ, mitä me teemme kansainvälisillä areenoilla, jotta tämä kattavuus myös näkyy siinä, että jokainen valtio lähtee toimenpiteisiin. Ja myös olemme vaatimassa, että kun näitä välitarkastuksia tehdään, niin tosiasiaa pidetään tästä sopimuksen hengestä kiinni (Puhemies koputtaa) ja silloin ei lähdetä lepusmaan, (Puhemies koputtaa) vaan ainoastaan kiistämään tavoitteita.

Puhemies Maria Lohela: Edustajille tiedoksi: Täällä on nyt neljä pyydettyä vastauspuheenvuoroa. Myönnän ne, mutta nämä muut puheenvuorot tässä puhujalistalla joutuvat sitten odottamaan tuonne kello 14.30 saakka, kun suuren valiokunnan kokous on päättynyt.

Seuraavaksi edustaja Pirttilahti.

13.26 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn näihin kiitoksiin valiokunnan osalta, ja eritoten meidän ministeri Tiilikaisen osalta menestymme Suomen näkökulmasta paremmin kuin Durbanissa.

Meillä Suomessa edelleenkin metsät ovat hiilinielu, me voimme pitää niitä yllä vain kestäväällä metsänhoidolla. Tämä olisi vientituote meillä, kun lähdetään tätä maailman ilmastongelmaa paremminkin vielä eteenpäin viemään. Eli meillä on hyvä tietopohja, meillä on osaaminen metsänhoidossa.

Tähän kokonaisuuteen, tähän Pariisin sopimukseen, näen myös, että meillä on hyvät instrumentit. Keppiä ja porkkanaa tulee käyttää sopivissa määrissä, ja yksi on tämä taakanjako, miten tässä on eri valtioille tullut. Näkisin sen vielä tasapuolisempaan, että myös ne saastuttajavaltiot olisivat vielä voimakkaammin mukana — vaikka heidän taloudellinen pohja ei ehkä siihen riittäisikään, niin myös henkisesti ja muulla mentaalitasollahan meidän pitää pyrkiä siihen.

Pöytäkirja PTK 105/2016 vp

13.27 **Matti Semi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on todella historiallinen ja merkittävä päätös, mitä on tehty. Hienoa, että se on yksimielinen tässä eduskunnassa. Tämä on suuri mahdollisuus Suomelle ja Suomen teollisuudelle. Meillä on hirmu paljon osaamista, millä tuotetaan puhdasta energiaa ja semmoisia laitteita, millä pidetään ilma puhtaana. Meidän osaaminen on maailmanlaajuista, ja sillä tehdään kauppaa. Tämä lisää varmana suomalaisen teollisuuden vientiä.

Mutta yksi asia, mikä niin kuin painaa mieltä hallituksen päätöksissä, on aikaisemmat päätökset leikata meidän tuotekehityksestä ja tutkimuksesta. Minä toivon, että kun tällaiseen lähdetään yksimielisesti mukaan, niin tässä vaiheessa hallitus rupeaisi kääntämään kelkkaansa ja tutkimus- ja tuotekehitykseen laitettaisiin lisäpanostuksia.

13.28 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jatkan hieman siitä teemasta, minkä edustaja Salolainen nosti esille ja Adlercreutz jatkoi, eli väestön kehityksestä. Ilmastonmuutos aiheuttaa väijäämättä pakolaisuutta. Meillä on 60 miljoonaa pakolaista ja 2050 mahdollisesti jo 250 miljoonaa, varsinkin, jos tämä kehitys ei pysähdy. Afrikassa väkiluku kasvaa yli miljardilla muutaman seuraavan vuosikymmenen aikana. Se vastaa noin kahtasataa Suomen väestöä. Joka päivä — aivan jokainen päivä, maanantaista sunnuntaihin — maapallon väestön nettolisäys on yli 200 000 henkeä, se vastaa yhtä Tamperetta tai Turkuja. Tässä on seuraava iso tavoite globaalille yhteisölle: kun saadaan tämä ilmastoasia hoidettua, niin seuraavaksi tarvitaan globaali väestösopimus.

13.29 **Simon Elo ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käyttääkseni sanontaa, niin "Mooses on Mooses ja bisnes on bisnes". On eri asia olla ilmastopolitiikan mooses ja toinen asia sitten tehdä siitä bisnestä. On erittäin tärkeää, että tämä sopimus on mahdollisimman kattava. Se on perussuomalaisten lähtökohta, ja toinen lähtökohta on sitten se, että totta kai tällä pitää pystyä myös tekemään bisnestä. Se on kaikkien etu, että tästä tulee sellainen asia, joka hyödyttää maita ja yrityksiä myös taloudellisesti. Ajatellaan esimerkiksi jotain Kazakstania, jonka puhemies kävi täällä eduskunnassa juuri muutama päivä sitten: Heiltä kolmannes kauppavaihdosta menee EU:hun. Meillä on, totta kai, siinä Kazakstanin kanssa suuret mahdollisuudet cleantechissä. Tai ajatellaan Japania, jonka liikemiesryhmä kävi vierailmassa eilen, edustaja Skinnaria ja minua ja joitakin suomalaisia liike-elämän edustajia tapaamassa. Näihin kohteisiin meidän pitää pystyä myös tällä saralla vaikuttamaan, ja uskon, että tässä kyllä eduskunnalla yksimielinen henki löytyy, että se myös tehdään.

Puhemies Maria Lohela: Tässä kohtaa asian käsittely keskeytetään suuren valiokunnan kokouksen vuoksi. Myös täysistunto keskeytetään ja sitä jatketaan suuren valiokunnan kokouksen päätyttyä kello 14.30.

Puhemies Maria Lohela: Nyt jatketaan tänään kello 13.30 keskeytynyttä istuntoa ja samalla keskustelua asiakohdasta 3.

Yleiskeskustelu ei jatkunut.

Pöytäkirja PTK 105/2016 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 200/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhdistetyn patenttitoimistoimen paikallisjaostosta Suomessa

Hallituksen esitys HE 87/2016 vp
Valiokunnan mietintö LaVM 11/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 25.10.2016 pidettävään täysistuntoon.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloille vuosina 2016 ja 2017 myönnettävistä valtiontakauksista sekä laeiksi maatalouden rakennetuista annetun lain 25 §:n ja maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annetun lain voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 180/2016 vp
Valiokunnan mietintö MmVM 10/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 25.10.2016 pidettävään täysistuntoon.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maatalousyrittäjien lomituspalvelulain, turkistuottajien lomituspalvelusta annetun lain sekä poronhoitajien sijaisavusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 150/2016 vp
Valiokunnan mietintö StVM 19/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 25.10.2016 pidettävään täysistuntoon.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain ja maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 171/2016 vp
Valiokunnan mietintö StVM 21/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 25.10.2016 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 105/2016 vp

8. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 25.10.2016 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 14.37.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen